

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSEGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre . . . . 8 korona
Félévre . . . . . 4 korona
Negyedévre . . . 2 korona
Egyes szám ára 16 filler.

Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Szemere Bertalan szobra.

Szemere Bertalan szobra.

Borsod vármegye és Miskolc város közönsége szoborral áldozott vasárnap nagynevű fia emlékének, Magyarország egykori miniszterelnökének, *Szemere Bertalan*nak. Az ünnepély, amelynek keretében a szobrot leleplezték, országos jellegű volt. Részt vett benne a kormány és az országgyűlés mindkét háza, valamint Budapest székesfőváros és több törvényhatóság. A kormányt *Mezőssy Béla* földművelésügyi államtitkár képviselte, a főrendiház nevében pedig *Vay Elemér* báró jelent meg. Ott voltak a Szemere-család tagjai csaknem teljes számmal.

Az ünnepet megelőzőleg reggel kilefő órákor *Tarnay* alispán Borsod vármegye nevében koszorút helyezett el *Szemere Bertalan*nak az avari temetőben levő sírjára. Maga a leleplezési ünnepély tizenegy órákor a vármegyeházán vette kezdetét, ahol *Kubik Béla* főispán elnöklése mellett diszközgyűlés volt. Miután a főispán üdvözölte a megjelenteket, *Vadnay Tibor* dr. megyei főjegyző számolt be a szobor történeéről, hogy annak felállítását *Tarnay* alispán kezdeményezésére 1898-ban mondotta ki a megyei közgyűlés. A szobrot *Róna József* szobrászművész készítette.

Az ünneplő közönség a vármegyeház mellett levő *Szemere*-térre vonult a szoborhoz, amely ugyanazon a helyen áll, ahol *Szemere Bertalan* 1849 tavaszán, mint Felsőmagyarország rejt hatalmu kormánybiztosa, hosszabb ideig lakott. Itt *Tarnay Gyula* alispán ünnepi beszédben méltatta a nap jelentőségét és *Szemere Bertalan* dicsőséges pályáját. *Lévay József*, az ősz költő szavalta el ez alkalomra írt „*Szemere Bertalan szobránál*” című ódáját, melyet a közönség tapsal és éljenéssel jutalmazott. *Tarnay* alispán mint a szoborbizottság elnöke átadta a szobrot megőrzés és gondozás végett *Szentpály István* dr. polgármesternek, aki azt átvéve, Miskolc város nevében köszönetet mondott.

Hazafias szövetségek.

(H. A.) Az után a sötét időszak után, melynek árnyéka több mint 2 évig borult a magyar nemzetre, jól eső örömmel állapíthatjuk meg, hogy a magyar társadalom új életre ébredve, a közművelődési, gazdasági és szociális téren mind-egyre nagyobb erőt fejt ki. Jól is van ez így. Annak a sötét időszaknak ne legyen többé fel-támadása! De tamadjon fel a nemzeti erő a hazafias célok és eszmék szolgálatában, alkosson, hoz on létre maradandó intézményeket, melyek bevehetetlen várai legyenek a hazafiságnak s ha a nemzetre újból reá borulna — mitől a magyarok Istene mentsen — az elmúlt sötét időszak árnyéka, ezek az intézmények legyenek azok a védőbástyák, melyeken belül kerülni nem fog a hazafiatlanság démoni serege.

Az elmúlt napokban két intézményünk ült ünnepet az ország szívében. Az Orsz. Magyar Szövetség az elmúlt vasárnap rendkívül köz-gyűlést tartott s Károlyi Mihály gróftól egyhan-gulag és nagy lelkesedéssel elnökévé választotta. A szövetség tagjai az új elnök kiváló tulajdon-ságaiban, tántoríthatatlan hazafiságában mind-annyian a szövetség jövő fejlődésének és ered-ményes munkásságának biztosítékát látják.

Károlyi Mihály gróf elnöki beszédében kife-jtette, hogy magasan lobogtatja a Szövetség zászlóját, melynek célja a magyar faj megerősí-tése. A Szövetségnek küzdeni kell a legnagyobb veszedelem ellen s ez a *kivándorlás*. Ha még beszámolunk arról, hogy ez a Szövetség a nép erkölcsi javítása céljából küzd az iszákosság, vadházasságok ellen, elősegíti a gazdasági szö-vetkezéseket, új kereseti forrásokat nyitó házi-ipari foglalkozásokat óhajtának teremteni, a népet gazdakörökben, olvasó és ifjusági egyesületekben és dalkörökben óhajtja tömöríteni, úgy Károlyi Mihály gróf új elnökre igazán nemzetboldogító nagy munka várakozik. Üdvözljük a nemes gróftól a diszes polcon, melyre őt önzetlen honfi-szivek lelkesedése és szeretete emelte.

Az Országos Széchényi Szövetség, melyet a főiskolai ifjuság az idei tavasszal alakított, évi megnyitó gyűlését hétfőn este tartotta meg a Köztelek-palota dísztermében. A Szövetség cél-jául tüzte ki, hogy felvilágosítja a népet és küzd

a romboló elemek ellen; ezért munkásképző előadásokat rendez, tagjai kisebb-nagyobb cso-portokban kiszállanak a falvakba s felvilágosít-ják a népet, hogy ne hallgasson a szociálisták tévtanaira.

A Széchényi Szövetség diszgyűlésén a kor-mány tagjai közül Apponyi és Darányi minisz-terek jelentek meg s Majláth József gróf fenkölt szellemű beszédet intézett az ifjusághoz, utalva Széchényi István gróf azon ígéjére, hogy Magyar-ország nem volt, hanem lesz. Igen, a nemzet jobb jövőjét a magyar ifjuság fogja megteremthetni, Széchényi eszméjének zászlóját kibontva indul-nak ki a szociális élet tág terére. A szép hazafias ünnepélyt Bernát István országgyűlési képviselő, a Szövetség diszelnöke hatalmas, magvas záró beszéddel rekesztette be.

Az ország dolga.

A parlament nem ülésezik, azonban egyes bizott-sági üléseket tartanak. Az igazságügyi bizottság szerdán d. e. tartott ülést a Fejérváry-kormány vád alá helyezéséről szóló előadói javaslat tárgyalása céljából. Hentz Károly képviselő terjesztette elő a bizottságban az alábbi indítványt:

Indítvány. Mondja ki az igazságügyi bizottság, hogy a Fejérváry-kormány vád alá helyezése tárgyában a következő határozat hozatalát fogja a képviselő-háznak javasolni:

Határozza el a képviselőház, hogy a báró Fejér-váry Géza miniszterelnök vezetése alatt állott kor-mány minisztereit, névszerint: báró Fejérváry Géza miniszterelnököt, úgyis, mint a pénzügyminiszterium és az ő felsége személye körüli miniszterium ideig-lenes vezetésével megbizott minisztert, Lányi Bertalan igazságügyi, Bihar Ferenc honvédelmi, Lukács György vallás- és közoktatásügyi, György Endre földművelés-ügyi és Kovacevics István horvát-szlavon-dalmát-országi tárca nélküli minisztereket, továbbá ugyancsak Hegedüs Ferenc pénzügyi, Papp Béla honvédelmi, Tost Gyula kultuszminiszteri, báró Feilitzch Arthur földművelésügyi és Geguss Gusztáv igazságügyminisz-tereket feleletrevonásuk céljából az 1848. évi III. t.-c. 4-ik szakaszára való utalással az 1848:III. t.-c. 32. szakaszának a) és b) pontjai alapján vád alá helyezi. A vád alá helyezést elrendelő határozatnak meg-hozatala után annak végrehajtása céljából rendelje el a képviselőház az 1848: III. t.-c. 34-ik szakaszában a vádper vitelére meghatalmazott 5 biztosnak a kép-viselőház tagjaiból való megválasztását és e választás foganatosításának napirendre tűzését.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minöket 32 év óta

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udv., szállító magkereskedésében
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz.
IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kaphat. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

A közoktatásügyi bizottságban a népiskolai törvényjavaslat életbeléptetését és a tanítók fizetésrendezését sürgető kérvényüket tárgyalták. *Apponyi* közoktatási-ügyi miniszter felszólalt a bizottság ülésén a legjobb indulattal méltányolja a tanítók kívánságait, s amennyire az állam pénzügyi ereje megengedi, a kormány azokat teljesíteni fogja.

Az igazságügyi miniszter a hét elején közzétette azt a törvénytervezetet, melyet az országgyűlési képviselőválasztások feletti bíráskodásról szóló 1899. évi XV. t. c. módosításáról és érvényességének meghosszabbításáról készítettett.

A törvénytervezet legközelebb egy tanácskozási tárgyat fogja képezni.

Gazdatisztek gyűlése.

A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete *Bujanovics* Sándor udvari tanácsos elnöke alatt választmányi ülést tartott, amelyen elsősorban felvettek 28 új tagot. Jóváhagyólag tudomásul vették az egyesületi ügyész jelentését. *Jeszenszky* Pál ügyvezető jelentést tett a pénztár állapotáról, ugyszintén előterjesztette a segélyt kérő folyamodványokat. Javaslatára a választmány 200 korona újabb segélyt szavazott meg, amelylyel az egyesület által ez évben gazdatiszti árvák és özvegyek részére folyósított segélyek összege meghaladja a 3000 koronát. Öröndetes tudomásul vette a választmány, hogy a gazdatisztek gyermekei részére tervezett internátus céljaira eddig 38,814 korona folyt be és nap-nap után érkeznek újabb alapítványok. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtó bizottságába *Fromm* Antal, *Deininger* Imre és *Székács* István igazgató-választmányi tagokat jelölték. Végül elhatározta a választmány, hogy előkészíti a napirendre tűzi a gazdatiszti törvény reformjára vonatkozó óhajításokat. A választmányi ülés után a mezőgazdasággal és erdészettel foglalkozók nyugdíjintézete tartotta meg igazgatósági ülését, amelyen az ügyvezető igazgató és a felügyelő-bizottság jelentésével foglalkoztak, jóváhagyták az október havi nyert mérleget, amely közel 600,000 korona tiszta vagyont tüntet fel.

A Tulipán első beszámolója.

Félesztendeje annak, hogy a Tulipán-mozgalom szervezetté vált a Tulipánkert-Szövetség képeiben. Ez alkalomból a szövetség igazgatósága, *Batthyány* Lajos gr. elnöklésével e hónap 18-án délelőtti ülést tartott a Vármegyeház tanácskozó termében. Az igazgatóság ez ülésén *Fabri* Samu, az Agrár- és Járadékbank igazgatója, mint a szövetség pénztárosa beszámolt a Tulipánkert-Szövetség anyagi állapotáról, bevételeiről, kiadásairól, vagyoni helyzetéről. A pénztáros jelentéséhez, amelyet az igazgatóság egyhangúan tudomásul vett, *Batthyány* gróf elnök szólt hozzá, a rideg számok szavát érthetőbbé teendő. A Szövetség elnöke, aki ott állott a Tulipánmozgalom bölcsésjénél, rendkívül beható és érdekes beszédében

mindenekelőtt visszaidézte az emlékezetbe azt: minő célból alakult a Tulipán. *Andrássy* Tivadarné grófné ezt a maga nagy feltűnést keltett memorandumában ekként foglalta össze: „Azokban a válságos időkben, mikor alkotmányunk komolyan veszedelemben forgott, a Tulipán kert főcélja volt: a nemzeti erkölcsi és anyagi erejét összpontosítani és az ily módon szervezett társadalmat közös cél felé irányítani. Ez a közös cél: az a kormány megvédelmezése volt. A Tulipán-mozgalom az alkotmányellenes kormány idejében anyagi eszközöket kívánt teremteni a nemzeti ellenállás céljaira. Harom forrása volt a jövedelmeknek. Egyik az önkéntes készpénz-adományok, másik a magyar hölgyek ékszeradományai, harmadiknak készült a Tulipán eladás. A Tulipán-Szövetség eredeti rendeltetését a politikai események hamarosan megszüntették. A szövetségnek azonban megvan most is a maga nagy nemzeti, hazafias rendeltetése, amelynek meg is fog felelni s amelyről a szövetség a maga felhívásán tájékoztatta a magyar közönséget. Az igazgatóság egyhangú lelkeséggel vette tudomásul az előadottakat, elhatározván azoknak közzétételét.

Egyes lapok nincsenek meglegedve a Tulipán-előszámlással, de ez nem tartozik az ő orrukra. Az a vezetők belső ügye, hogy hová fordították a pénzt és mely nemes célt segítettek elő. A nyilvánosságra csak az tartozik, amit kiadnak és nem az, amit a szaglászó újságírók kíváncsiak volnának tudni.

Parcellázás Csanádmegyében.

Az Ypsilanti-féle csanádvármegyeyi kevermési uradalom parcellázását már keresztulvitték. A nyolcezer holdas uradalomból legtöbbet vett át Kevermes község, 4500 holdat, Marczibányi-Dombegyháza és Forray-Nagy-Iratos egyenként 1245 kat. holdat, Nagykamarás 500 holdat. Ezt a birtokvásárlást *Darányi* földművelésügyi miniszter május hóban erélyes közbelépésével hozta létre, egyrészt azért, hogy támogassa a községeket az uradalom tulajdonosaival való megegyezésben, másrészt azért, hogy az egész kilencmillió vételárra olesó törlesztéses kölcsönt eszközölt ki. Egy hold föld a községek részére 1039 korona 50 fillérbe kerül és így a vételár holdanként 160 korona 50 fillérrel alacsonyabb, mint a környéken készpénzvásárlás mellett holdanként uralkodó 1200 koronás vételár. Egy kat. holdra annuitás és adóval együtt évi 64 korona 46 fillér teher esik, minek jelentősége akkor tűnik ki, ha számbavételek, hogy a megvett uradalom földjeinél gyengébb termésű föld után kat. holdanként a környéken évi hatvan korona hasznobér szokásos és emellett a hasznobérlő még a III. oszt. kereseti adó is terheli.

Igy tulajdonképpen 4 korona 46 fillér az az évi fizetés, amelylyel a vételben részes kisgazda a kitűnő termőföldeket magoknak öröktulajdonul megveti. E nagyszabású parcellázásban Nagykamarás 187 család, Kevermesen 503 család, Marczibányi-Dombegyházán 215 család, Forray-Nagy-Iratoson 120 család vesz részt. A külső földbirtoknál legtöbb a 3—12 holdas birtoktest. Az eladott földek tulajdonjogilag

A legjobb minőségű háztartási és gazdasági cikkek, hamisítatlan jó italok a legkedvezőbb arakon a fogyasztási szövetkezetek útján szerezhetők meg. A melyik faluban fogyasztási szövetkezetet akarnak létesíteni, a mozgalom kezdeményezői forduljanak utbaigazításért.

„Hangya“, a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Ertékesítő Szövetkezetéhez
BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

mindaddig a községek nevének maradnak, amíg a vételárnak, illetve a felvett kölcsönnek 33 százaléka törlesztve nincs, ha azonban valamelyik gazda már meglévő ingatlan felhasználásával a kötelezvény értelmében megengedett konverziót keresztülviszi és ezáltal a nagy kölcsönből az általa megvett ingatlan után esedékes részt kifizeti, ez esetben tulajdonjogi átirást kap a nagy kölcsön törlesztése mellett. Egy családra átlagosan körülbelül hét kat. hold esik. A birtokleltár szerint történt átvétel után nyomban megkezdődött az ingóságok értékesítése és pedig elsősorban a fogyasztó állatállomány eladásával. Az állatállomány értékesítéséből eddig kevés híján kétszáz ezer korona folyt be. *Darányi* földművelésügyi miniszter a parcellázás végleges betelepítéséig az ügy vezetésével *Lekky* István osztálytanácsost bízta meg, a földaraboláshoz szükséges műszaki közvegeket az államkinestár terhére rendelte ki, sőt még a felmérések körül szükséges napzammunkák fedezésére is államsegélyt folyósított. A miniszter a további kezeléshez szükséges számviteli állami közvegeket rendeztetni bírta, a fállomány biztosabb értékesítésének elősegítésére erdészeti szakközvegeket küld ki, hogy a becsülés minél megfelelőbben végeztesse.

Szakszervezeti adó.

A már régóta huzódó építőipari sztrájk nagyon sok családos munkást döntött nyomorba, olyan embereket, akik szívesen dolgoznának, ha nem kényszerítenék őket az aldatlan hareba. Most több kőműves munkás kérelmet adott át a kereskedelmi miniszternek, amelyben védelmet kér a szakszervezet ellen. A kérelem, amelyet a szakszervezet nevében több családos kőműves írt alá, elkeseredés elszól a szakszervezetről, amely megtorló eszközökkel akadályozza meg a dolgozni akaró munkások jó szándékát. A kérelemben elmondják, hogy *egy esztelen és hencsős szakszervezet miatt ki vagyunk zárva, ki vagyunk szolgálatva az éhhalálnak családunkkal együtt.* Jön ránk a beláthatatlan tél, itt a házbér, gyermekeink ruházata. Munkaadóink szívesen foglalkoztatnának, de a szakszervezet megakadályoztatja. Aki becsülettel akarja megkeresni kenyerét, azt agyonveréssel fenvegetik.

Bemutatja a szakszervezeti adószedést is, mely a következő: a *rendes heti járulék* 60 fillér, az *Építőmunkás* című lap 30 fillér, a *Népszava* című lap 40 fillér, *Állami pénztár* hetenként 40 fillér, bármiféle szakma sztrájkján, adakozás 40 fillér, *bete pénztár* heti járuléka 86 fillér. És így fejezik be kérelmüket: Aki a fentnevezett heti járuléknak eleget nem tesz, azt kibojostálják a munkától. Tehát kérdezzük, hol van most a házbér és családunk megélhetése és ruházatunk. Ugy hogy a legjobb lelkű embernek is el kell szűlnie. Ennek pedig legfőbb oka a dolgozni

akaró munkáskéz megakadályozása, amit jelenleg a kőműves-szakszervezet művel. Ilyen elviselhetetlen helyzetben esedezünk nagyméltóságod kegyeiért, kétszerecsünkben alázattal, mint a fővárosnak régi lakói, akik elkészítettük az *Anorácssy* utat, a *Körutat*, a *Lipót* bazilikát, *f-lsleges királyunk palotáját* és még több nevezetes épületeket és mi munkaadóinkkal ellentétbe nem jöttünk és ma a szakszervezet eljárása elviselhetlenné teszi helyétünket. Esedezünk nagyméltóságod kegyes intézkedéseért, amelylyel elhárítaná az erőszakot, hogy a dolgozható munkás dolgozhatna. *A százszáz bizottság nevében.*

Orosz forradalom.

Az orosz belső forradalom még egyre tart. Nincs vége-ho-sza a kivégzéseknek. Egész Oroszországra igen leverő hatást gyakorolt az a hír, hogy *Rigában* kivégeztek négy kiskoru forradalmárt. A 15—16 éves elítéltek — *Szilin, Joffe, Levin és Safran* — érdekében hasztalanul lépett közbe az ortodox egyház és a községi előjáróság. A kivégzés végrehajlására kirendelt legénység a gyermekarcu elítéltek láttára annyira mezzavarodott, hogy első sortűz csak megsebezte a szerencsétleneket és a tüzelést többször kellett ismételni, amíg a halál a rendkívüli kínok után beállott. A kivégzés vezetője oly súlyos idegbajt kapott, hogy el kellett távolítani a helyszínéről. Állítólag báró *Möller-Szakomelszki*, az új balti főkommandó rendelte el a kivégzést.

Mamojev és *Venediktov* asszonyokat, akiket a *Krosztadt* haditörvény-zék *Adlerberg* gróf várparancsnok ellen elkövetett bombamerényletben való részvétel miatt halálra ítélte, a napokban végezték ki. Az ítéletet katonák hajtották végre, kihirdetése után 12 órával, mivel a bakó megtagadta a nők kivégzését. A két asszonyt egy cellába csukták, ahol az egész éjszaka jótormán énekeltek és egyáltalában igen bátran viselkedtek. Anyjukat nem engedték be hozzájuk, a papot pedig ők utasították vissza. Reggel fél 5 órakor tudatták velük, hogy készüljenek. A vesztőhelyen oszlopokhoz kötötték őket három férfi elítélttel együtt. Az első sortűz az asszonyok közül csak *Venediktovot* ölte meg, míg *Mamojev* csak a lábán sebesült meg. Szeniről leesett a kendő és így egy pillantást vehetett halott társaira. Csakhamar elhangzott a máodik sortűz is és most már ő is holtan terült el. Nehány pillanat múlva a tengerbe dobták a halottakat.

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám

Borértékesítő-osztályt

szervezett, mely a bortermelő gazdaközönség szolgálatára áll.

— Kiterjedt összeköttetések a bel- és külföldi vevőkkel. —

Hűen mintázott ajánlatok kéretnek.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete.

Ez a hatalmas méretekkel dolgozó szövetkezet legutóbb tartott közgyűlésén *Eszterházy* Miklós herceget választotta elnökéül. A közgyűlésből kifolyólag a következő adatokat adjuk közre.

A Mezőgazdák Szövetkezete elmúlt üzletéve folyamán is bővítette működési kereteit. A tagok száma 1291-re, az üzletrészeké 3557-re emelkedett. Az alaptőke elérte a 711,400 koronát. Ezenkívül gyűjtött már összesen 230 ezer koronányi tartalékot. A szövetkezet tiszta nyeresége a közel 29 millió pénztári forgalom után 62,504 korona. Az üzletrészek után öt százalék osztalékot fizet. A szövetkezetnél jelentékeny összeget tesz ki évenként az, amit vásárlási visszatérítésre fordítanak. A fogyasztási és borgazdasági árak forgalma után 3%, a tüzbiztosítási díjak után 2%, gépekben elért forgalom után 1% visszatérítésben részesülnek most is a tagok. E címen a szövetkezet 49,745 koronát ír a tagok javára. Az eddig visszatérített összegek felülmulják a 232 ezer koronát. Látjuk ebből is, hogy mennyivel előnyösebb a szövetkezeteknél való vásárlás, eltekintve attól, hogy a minőség és eladási árban is van sokszor igen lényeges különbség.

A szövetkezet 11 olyan hitelszövetkezetet 100—100 korona jutalmazásban részesített, amelyek az árutevékenység terén legeredményesebb működést fejtettek ki. Rajta volt ez évben is, hogy a magyar készítményeknek kelendőséget szerezzen. A temesvári képviselősege Temes, Krassó és Torontál vármegyék területén fejtett ki számbavehető munkát. Működési keretébe fölvette a borértékesítést is. A régibb osztályok tevékenységének rövid vázolását a következőkben adjuk. A gabona-osztály forgalma általában véve emelkedett; a hadsereg részére is nagyobb mennyiségű rozstot és zabot szállított. Az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek tagjai többen keresték föl a szövetkezetet termékeik közös úton való értékesítése végett.

Az abraktakarmányosztály forgalma az előző inséges esztendővel összehasonlítva, visszaesést mutat. A

tenyésztéskészlet serénykedett, hogy a hazai állatállomány értékesebbé tételén közremunkálkodjék. A földművelésügyi miniszterium a szövetkezet segélyét vette igénybe az Angolországból szállított husseretések tenyésztésének nálunk való megkedveltetése dolgában. A szövetkezet mintegy 2000 darab ilyen sertést helyezett el ezideig, melyek tejszövetkezeti tagok udvarába kerültek. Sikeresen végződött az alpesi tartományokból szállított 25 bika árverése. A mutatkozó 3453 korona árverési többlet a vásárló tagok között szétosztásra került.

Részvesz a szövetkezet a tenyésztő tagok állataival a bukaresti országos kiállításon. Jelentékeny horderejű kezdeményezésnek mondható a házinyul-tenyésztés főkarolása érdekében tett lépések. A szövetkezeti sertéshizlalás iránt fokozott érdeklődés mutatkozik, úgy, hogy egy új telepet kellett fölállítani, hogy a szövetkezet a támasz ott igényeknek megfelelőhessen. Az anyagbeszerző osztály szintén igen megerősödött, dacára, hogy nem egyszer a téktelen versenyyel kellett megküzdenie. A vetőmagosztály főként a takarmány, pázsit, fűmagvak és répmagfélékben ért el nagyobb forgalmat. A borgazdasági osztály igyekezett lépést tartani a haladó viszonyokkal. A szőlővédekezési anyagok nagy kereslet tárgyai voltak és a szövetkezetnek saját gyártású permetezői mindinkább szorítják ki a külföldi készítményeket. A baromfitenyésztés előmozdítására alkalmas költségépeket hozott forgalomba. Nagy keresletnek örvendettek a mezőgazdasági gépek, aminek oka a munkabérek fokozódó nagyságában keresendő. Különösen sok aratógép fogyott az idén, mivel a gazdák nem akarták magukat kitenni az aratósztrájk fenyegető esélyének. De általában véve gazdáink kezűnek megbarátkozni a különböző gazdasági gépekkel és gyakorlati értékű felszerelésekkel és e részben szívesen veszik igénybe a szövetkezet támogatását. A díjszabási ügyosztály 34 ezer darab vasuti fuvarlevelet vizsgált át és különböző közlekedési vállalatoknál 28,500 koronát reklamált meg.

A dánok és a szövetkezés. Nincs Dániában „galiciai bevándorlás“, mely nálunk kiszívja a magyar faj vérét. A birtokviszonyok kedvezők ott. Tulnyomó többségben vannak a közép nagyságú, tanyarendszerű földtulajok, melyeket tulajdonosaik a legjövendelműbben hasznosítanak. A szocializmus legfőbb híréből ismerik. Az irigylésre méltó állapotot azonban szivós munkával, gondos előreátással

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZEK TÁRSULAT BUDAPEST

Legtökéletesebb rendszerű gőzcséplőkészletek.

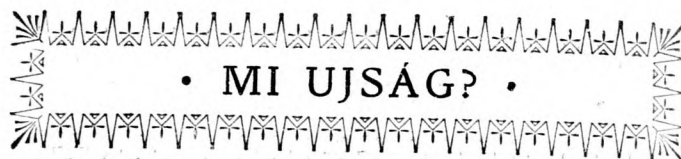
Magánjárók
(uti mozdonyok)
cséplési, vontatási és szántási célokra (a mozdony után akasztott egy ölet fogó ekével).
Külön árjegyzékek mindennemű gazdasági gépekről.

és ös zetartással érték el. Mert nem így volt ez mindig!

A nyolcvanas évek vége felé Dánia a gazdasági bukás előtt állott. Ekkor nagy arányokban kezdett a nép szervezkedni, termelő és fogyasztó szövetkezéseket alakítottak, amelyek nemcsak az országot mentették meg, de a gazdasági virágzás legnagyobb fokára emelték. De ezenkívül a dán földművesek megtanulták a szövetkezeti szelvényben való gondolkodásmódot is. Behatólt ez már az iskolák falai közé is, a fiatal nemzedék a jó esirákat magába szedve, könnyen boldogul.

A dán szövetkezeti szervezkedés nagyságát és gyorsaságát mutatja, hogy a kis országban 1882-ben alakult meg az első tejszövetkezet és husz év után számuk 1046-ra emelkedett, melyek 15 millió font vaját termelnek és évi bevételeik 186 millió korona. (Hol vagyunk mi magyarok ettől?) A lefölözött tejjel disznókat hizlalnak. Ma már 9 szövetkezeti vágóhidjuk van 9 millió korona tőkével. Disznótenyésztéssel 65 ezer szövetkezeti tag foglalkozik. Évenként leölnek 800 ezer darab disznót 60 millió korona értékben. Ezelőtt 10 évvel alapítottak egy tojáskiviteli szövetkezést. Ma ennek 33 ezer tagja és 475 gyűjtőhelye van. Évenkénti kassza 10 millió korona értékű. A vajeladó és vajesomagoló szövetkezetek 1904-ben 42 millió korona forgalmat értek el. A ma boldognak ismert kis Dániának majdnem minden polgára tagja valamely szövetkezetnek és bátran állítható, hogy itt az egész termelés és fogyasztás szövetkezeti alapon van szervezve. A dán fogyasztó szövetkezeti központhoz 1029 szövetkezet tartozik. Áruforgalmuk a múlt évben 34 millió kor. volt.

Amíg fogyasztó szövetkezetek nem voltak Dániában, a falusi kereskedelem azelőtt ott is, akárcsak nálunk, sok kifogásra adott alkalmat. Mióta a szövetkezetek működnek, a kereskedelem szolidabb lett, az árak olcsóbbak és jobbak. A szövetkezeti kereskedelem az egész országban mintaképpül szolgál a kereskedőknek.

• MI UJSÁG? •

A király Budapesten. A király kíséretével szerdán, e hónap 21-én délben egy órakor indult el Bécsből az államvasutak pályaudvaráról és délután öt órakor érkezett Budapestre a nyugati pályaudvarra. A külön udvari vonatot a magyar határtól Ludvigh Gyula államtitkár, a M. Á. V. igazgatóságának elnöke, Kotányi Zsigmond udvari tanácsos, a M. Á. V. igazgatója, Décsei Lajos balparti üzletvezető, Lendvay Márk főfelügyelő, a balparti üzletvezetőség vontató osztályának főnöke, Stejszkal József főfelügyelő és Vinkler József főmérnök kísérték. A király kívánságára a pályaudvaron fogadás nem volt. Csupán Fülepp Kálmán főpolgármester, Boda Dezső rendőrfőkapitány és Daróczy Rezső, a nyugati pályaudvar főnöke várta az érkező udvari vonatot. A király budapesti tartózkodása alkalmával folyó hó 26-ától kezdve hétfőn és csütörtökön legfelsőbb kihallgatást tart.

Kitüntetés. A hivatalos lap szerdai száma közli, hogy a király Forster Gézának, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nyugalomba vonult igazgatójának az *udvari tanácsosi* címet adományozta. Lapunk előző számában méltattuk a visszavonult derék gazdavezér tevékenységét, melyet ime a legfelsőbb királyi elismerés is hamar követett.

Hazafias pap. Tordason a napokban halt meg Jankó Dániel ref. lelkész. A szerény pap nagy munkása volt a magyarosításnak. Negyven éve került Tordasra, ahol akkor senki sem tudott magyarul, csak tótul. Negyven évig vesződött, küzdött, hogy megtanítsa hivatott nyelvűre és ez annyira sikerült neki, hogy örömmel látta halálos ágyán, hogy ma már Tordason mindenki tud magyarul.

Mikor rukkolnak be az ujoncok? A legutóbb megjelent sorozáson bent maradt ujoncokat az érdekelheti most legujjabban, hogy vajjon mikor kell berukkolniok? A most besorozott ujoncjutalék bevonulási idejét 1907. év január 15-ikére tűzte ki a hadvezetőség. A most kiszolgált katonák még bent tartott része december elején szabadul meg. A januárban bevonuló ujoncok szolgálati ideje 1909 szeptember közepén telik le.

Megjelent! Megjelent!

A góbé a gazdaságban.
(Humoros gazdasági tárcák.) Postaköltséggel együtt 2 K. küldi:
Péterfy Tamás Budapest, IX., Köstelek
≡ A „Független Ujság” olvasói félárban kapják.

Postai díjjal együtt 1 koronáért!

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK ELLÁTÓ

— SZÖV TKEZ TE —

Budapest (Központi Vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda: IX., Imre-utca 4. sz.

— Nagy köpinczéi: BUDAFOKON. —

ÉRTÉKESIT husféléket, baromfit, vadfélét, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és mindennemű **ÉLELMICZIKKET.** Hordóbor-értékesítő osztály. Égetett szeszesitalok értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek!

Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felviigósítást.

Az Erzsébet örökimádás templomáról. Hétfőn szentelte fel ünnepélyesen Kohl Medárd dr. püspök az Erzsébet Örökimádási Templomban a már majdnem kész templom négy harangját. Az szentelésen nagyszámu közönség jelent meg. A oltáregyesület részéről jelen volt Pallavicini Edéné örgrófné, dr. Kiss Aladárné és Kanter Károly apátplébános. Ott voltak továbbá Kurez Vilmos apátplébános, Robicsék Ferenc dr. pápai kamarás és számosan az előkelőségek közül. A beszentelést ünnepélyes szent mise előzte meg. Délután negyed hatkor először kondult meg a templom nagyharangja. — A templom építbizottsága hétfőn délelőtt 11 órakor tartotta utolsó ülését Kohl Medárd elnöklésével. Aigner Adolf építész előadta, hogy a templomot a jövő év tavaszán adják át a közönség rendelkezésére. A felszentelési ünnepélyen a király is meg fog jelenni.

Szerencsétlenség a vadászaton. Héviz-Györkön súlyos szerencsétlenség történt. Báró Pongrácz Jenő miniszteri segédtitkárt Nádossy vezérkari kapitány vadászat közben a bal-lábféjén véletlen baleset következtében meglötte. A súlyosan sérült segédtitkárt Dollinger tanár klinikájára szállították, ahol megoperálták. Felgyógyulása hosszabb időt fog igénybe venni.

Mentők működése. A Budapesti Önkéntes Mentő-Egyesület október hónapban összesen 1429 esetben működött. Első segítségben 758 egyént részesítettek, ezek közül 466 volt férfi, 261 nő, 31 tíz éven aluli gyermek. Az első segítségü esetek közül 441 sebészeti bántalom volt, 137 belbaj, 84 egyéb baj és 46 öngyilkosság és öngyilkossági kísérlet, melyek közül 5 végződött halállal, 575 alkalommal vették igénybe a mentőket betegszállításnál, 62 alkalommal teljesítették mozgóórséget és 34 esetben vonultak ki vaklármára. Ez évben október hó végéig 13,780 esetben vették igénybe a mentőket.

A póttartalékosok kártalanítása. A kormány 1.500.000 koronával kártalanítja most azokat a póttartalékosokat, akiket a törvényen kívüli állapot alatt az 1905-ben elmaradt sorozás miatt a békeleltartás fenn tartására szolgálatra behívtak. Első sorban azokat a szegénysorsu póttartalékosokat kártalanítják, akik nők és akiket a tényleges szolgálatra való behívás feleségük és gyermekeik eltartásában megakadályozott. Kivételes méltánylást érdemlő esetekben nőtlen póttartalékosok csak a honvédelmi miniszter engedelmével kaphatnak kártalanítást.

Erzsébet királyné emlékezete. Hétfőn Erzsébet napja alkalmából boldogult királynénk emlékezetére a középületekre és iskolákra gyászlobogót tüztek ki. A hivatalos gyásztisztviszleteket a budavári Mátyás-templomban Nemes Antal dr. pápai prelátus mondotta. Az egyetemi templomban, amelynek főhajójában diszes katófalkot állítottak föl, szintén gyászmise volt, amelyet Lollok Lénárd pápai prelátus mondott. A gyászmisén Ajtai K. Sándor dr. rektor vezetésével megjelent az egyetem tanácsa és tanári kara, valamint nagyszámu előkelő közönség. A többi katolikus templomban is volt gyászmise. A főváros iskolái is megünnepelték a királyné emlékezetét.

Hamisított ötvenkoronások. A resicai posta- és táviróhivatal ötvenkoronás bankjegyhamisítványt foglalt le, melynek feltűnőbb ismertető jelei a következők: A bankjegy német szövegű oldalának balrészén a sarok négyszög és a női alak feje közt levő koralaku diszitmény a valódi bankjegyen a négyszöget érinti,

ellenben a hamisítványon az említett diszitményt a négyszögtől hézag választja el, amelyben az átmenő szalagsáv látható. A hamisítvány magyar szövegében a „törvényes ércpénzt“ és „főtanácsos“ szavak helyett „törvényes ércpénzt“ és „főtanácsos“ szavak vannak feltüntetve s ugyanazon oldalon az alul jobb- és balfelől levő „50“ szám zérusa sokkal kisebb, de amelletl va-tagabb, mint az ötös számjegy és feltűnően ferdén áll. A nyomás hosszúsága, valamint szélessége valamivel kisebb, mint a valódi bankjegyeknél s elmosódott, a sorszám 1068, a szám 91191—50. — Kosuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter körrendeletben hivta fel a postahivatalokat, hogy az ötvenkoronás bankjegyek elfogadásánál fokozottabb óvatosságot tanusítsanak.

Bombamerénylet a Szent Péter-templomban. A római Szent Péter-templom egyik kápolnájában, multhétén fölrobbant egy bomba, de kárt nem okozott. Mint Rómából jelentik, a pápa annak a kamarásnak, aki a merényletet hírül hozta, ezt mondta:

— Valószínűleg örült, vagy fanatikus ember volt.

Arra a megjegyzésre, hogy az egyháznak sok ellensége van, a pápa ezt felelte:

— Arra fogjuk kérni Istent, hogy világosítsa meg őket.

A bombát megvizsgálták és megáldapították, hogy ugyanolyan, mint az, amely a minap a római Aranok-kávéházban robbant föl. A pléhdoboz s a szögek egyforma alakúak és egyforma hosszúak. A rendőrség azt is tudja már, hogy a merénylő hol vásárolta a bomba alkatrészeit, de a vevőt még nem tudta kikutatni. A merénylő valószínűleg nem római, hanem a vidékről érkezett Rómába. A bombamerénylet a Szentség-kápolnában történt, ahol Kandido Ciuppa kanonok csendes misét mondott, amelyet csak kevesen hallgattak. A robbanás zaja is oly gyenge volt, hogy az emberek meg sem mozdultak a helyükből. Az összes körülményekből arra lehet következtetni, hogy anarkista követte el a merényletet.

Magyar művész balesete külföldön. Kiss György szobrászművész Olaszországban, Carrarában dolgozik a temesvári Mária-templéken. A művészt komoly baleset érte a minap a bányában; fölborult a kocsija s fiával együtt kibukott. Jobb karján sokáig gyógyuló zuzódás érte, de ennél nagyobb baj nem történt és balkezével folytathatja a munkáját.

Esperantó. Az esperantó nemzetközi nyelv terjesztésére alakult Magyar Esperantista Egyesület (Société Hungara Esperantista) ily című tudományos és szépirodalmi havi folyóiratának legújabb száma is érdekes tartalommal jelent meg. A külföldi s a hazai mozgalmak bő krónikáján kívül érdekes szócikkek olvashatók a Marich Agoston egyesületi elnök szerkesztésében megjelenő lapban, melyből mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal: IX., Üllői-ut 59.

Fölrobbant betörő. Berlinben rettentő sors ért minap éjszaka egy betörőt, aki egy gyárnak az irodájába betört, hogy a pénzszekekrényt fölfeszítse és kifosztssa. Három betörő álkulesesal bejutott a gyár hivatal épületébe, fölmaszott a háztetőre s onnan akart az épület belsejébe jutni, hogy a második emeleten töltörje a pénzszekekrényt. Sikerült is bejutniok a házba s a harmadik emeleten bizonyára örömmel vették észre, hogy a tulajdonos dolgozószobája, amelyben a keresett szekekrény van, már nem a második emeleten

van, ahová csak újabb vesződség árán juthattak volna, hanem a harmadikon. Nekiestek a szekrénynek, de feszítővassal nem boldogultak. Végre puskaport vettek elő s az egyik belefujta a kuleslyukba, aztán gyújtózsínórt tettek hozzá. A zsinór nyilván lassan fogott tüzet s az egyik betörő türelmetlenül odahajolt, hogy megnézzze az okát, de éppen abban a pillanatban a puskapor fölrobbant, a szerény ajtaja kivágódott s a kíváncsi betörőnek teljesen szétzúzta a fejét. A másik kettő erre a szörnyű látványra ijedten elrohant. A robbanás zaját nem hallotta senki s a holttestet csak reggel találták meg, mikor a szolgák bementek a helyre. A rendőrség ismerte a szerencsétlenül járt embert, aki többször ösen büntetett gonosztevő volt.

Titkos hajóműhely. Londonból írják, hogy az angol tengerészeti kormány uszó hajóműhelyt építtetett, amelynek az a rendeltetése, hogy a hadihajó felszereléseket és annak titkos szerkezetét ne a szárazföldön állítsák össze hanem a nyílt tengeren. Egy ilyen uszóműhely máris működik. A hajót India-Brahma névre keresztelték, hivatalosan azonban Cyclops a neve. Az uszóműhely 138 méter hosszú óriás hajó, felszerelve mindenféle gépekkel, amelyek segítségével a sérülést szenvedett hajók a nyílt tengeren kijavíthatók. A hajóműhely kazánjának egy szerkezete van, hogy a kémény alig bocsát ki valamelyes füstöt.

Készülő vilagsoda. Treutonból (New-Yersey állam) jelentik, hogy az Trans-Alaska and Imperial Company című 30 millió korona alaptőkével egy társaság alakult, amely társaság Alaskát és Szibériát tengeraltal alagutal és vasutal akarja összekötni. A társulat megalakulásával az első lépést megtették azonos cél felé, hogy Ázsiát Amerikával összekössék. Az a hatalmas idea, amelyet még néhány évvel ezelőtt is csak megihobant egy szüleményének tartottak, ma már a megvalósulás stádiumába jutott. Az amerikai mérnökök a terveket a legnagyobb vizuálattal és előrelátással készítették el. Figyelembe vették a helyi éghajlati és földrajzi viszonyait, a terep minőségét. Szóval a terveket az alagutra ható összes tényezők tekintetbe vételével készítették. Ezalatt pedig az amerikai pénzemberek a szükséges tőke összehozásán fáradoznak. Az alagut költségei horribilis összegre rúgnak. Az alagut és összekötő vasutat összes költségei ugyanis csak 130 millió koronát tesznek ki s a készítésére tizenöt-husz év szükséges. A vasut, amelynek építését már a jövő évben megkezdik, Kausknál, a szibériai vasut egyik állomásából indul ki Moszkvától körülbelül 5000 kilométernyire a vágány a Jenisei folyó felé fordul, majd elhagyja a Lena folyó mellett s így ér Jakutskta. Innen a Versoyans hegyen áthaladva, a Kolyma-völgybe ér. A vasut további irányára vonatkozólag a mérnökök véleménye eltérő. Mert ha ezt az irányt folytatják, úgy óriási terepnehézségekkel kell megküzdeni; másrésztől a vasutnak az Ochotsk-tenger partján való építése az utat s ezzel együtt a költséget is jelentősen növelné. Az új vasuti vonalnak legérdekesebb része kétségkívül a Behring-szoros alatti alagut lesz. Az alagut öt-ször olyan hosszúnak tervezik, mint amilyen a Simplon-alagut, amely eddig a világ leghosszabb alagutja. A 75-92 kilométer széles Behringszoros közepén fekszenek a Diomedes-szigetek s így az alagut három részből fog állani. Az alagutat elhagyva, a vonat Észak-Amerika leggazdagabb aranytermő vidékein és a brit Columbia fensikjén keresztül halad Vancouverbe, ahol csatlakozik az észak-amerikai vasuttársaság vonataihoz.

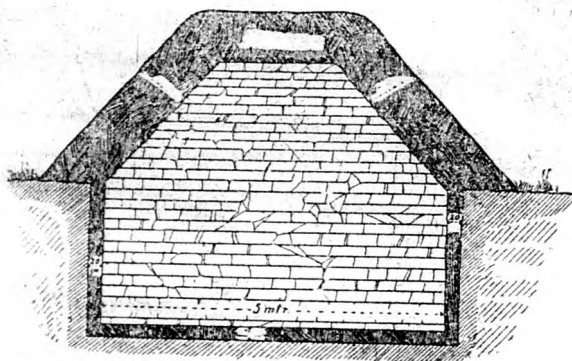

Érdekes hírek.

GAZDASÁGI DOLGOK

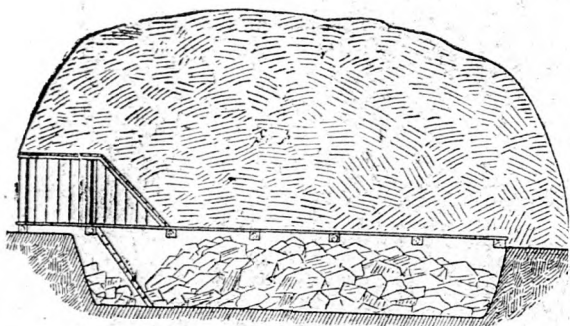
Célszerű és olcsó jégvermek.

Gazdasági használatra igen olcsón lehet jégvermet előállítani a 201. sz. ábrán feltüntetett rajz szerint. A jég igen sokáig és jól eltartható benne és megtakarítjuk általa a költséges jégverem készítésével járó kiadásokat. A használat mérve szerinti szélességű és hosszúságú, 2—3 méter mély árkot ásatunk az e czélra kijelölt helyen. Ha az altalaj át nem eresztő réteg lenne, — de csakis ez esetben — a verem fenekére gerendákat, fadarabokat helyezünk, hogy az olvadás által képződő víz ne érintkezhesen a jégtömeggel. Erre azután mintegy 20 cm. vastagkőszénporréteget rakunk és a vermet kupa-

Jégverem faszén-szigeteléssel.

lakban a földfeletti részen, a hézagokat apróra tört jéggel kitöltve, megtöltjük. A megtöltés közben az oldalfalaknál, fozatosokan, szintén 20 cm. vastagon kőszénporral töltjük ki, végül pedig 75 cm. vastagon kőszénporral az egészet befödjük. Használat közben a jég kivétele után a nyílást gondosan betömjük ismét szénporral, akivételnél a jégvermekre s álló szabályokat,

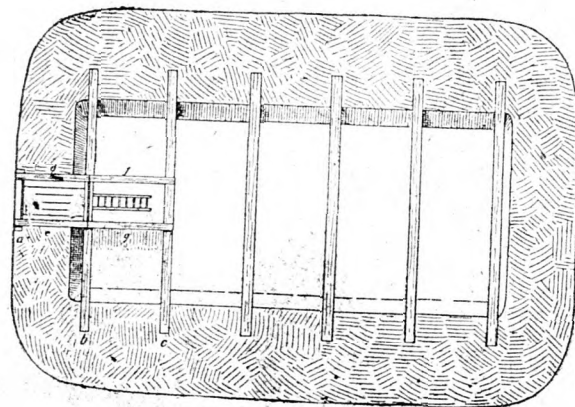

Házilag előállított jégverem keresztmetszete.

hogy t. i. lehetőleg kora reggel vagy késő este nyissuk csak fel, szem előtt tartva. Az így elkészített jégveremben a tapasztalás szerint a jég nagyon sokáig eltart és kiszámítva a szükséges mennyiséget, a verem méretét aszerint készítve el, egész éven át van jégünk. Gondoskodnunk kell természetesen arról, hogy a verem oldaláról a lefolyó eső és hóviz gondosan elvezetessék.

A jég eltartásának egy másik módja a következő: Lehetőleg árnyas helyen ásunk egy 6 m. széles, $1\frac{1}{2}$ —2 m. mély vermet, amelynek hosszúságát az eltartandó jég mennyisége határozza meg, de lehet egész 16 m. hosszú is. A verem falait simára nyessük az ásóval, lefelé kissé lejtősen és a vermen keresztül 2—3 méternyire egy-

mástól gerendákat helyezünk el, melyeket később, ha a verem megtelt jéggel, deszkákkal fődünk be, erre pedig kazalszerűen szalmát borítunk. A bejárónál az első három gerendát *a, b, c*, (203. ábra) négy keresztül-fektetett kisebb gerendával kötjük össze *d, e, f, g*, melyre a bejárathoz szükséges ajtóállványt állítjuk, mint az a keresztmetszetről kitűnik (202. ábra). A bejáratra szolgáló házikót minden oldalról bedeszkázzuk és ügyelünk arra, hogy a két ajtó, *h* és *i* lehetőleg légmentesen

Házilag előállított jégverem alaprajza.

záródjanak, a két ajtó közé pedig még szalmakötegeket is helyezünk, hogy a külső levegőt a jégtől annál jobban elkülöníthessük. A bejáratot képező kis házikót szintén a szalmakazallal fődjük be. A jég kiszedésének megkönnyítésére egy kis létrát is helyezhetünk a verembe, amelyet, valamint a gerendákat is, karbolineummal mázolhatunk be, hogy a korhadástól megóvjuk.

Vetések állása november 15-én. A földmivvelésügyi miniszter a gazdasági tudósítóktól beérkezett jelentések alapján a következőkben számol be a vetések állásáról: A szántás és vetési munkálatok befejezését a kedvező száraz és enyhe időjárás a szeptember havában és október első felében uralkodott csapadékdús időjárás után lehetővé tette. Már csak igen elvétve foly, leginkább tavaszai alá a szántás. A korai gabonavetések nagyobbára jól keltek és eléggé is elbokrosodtak, a későiek, különösen a november hó folyamán vetettek, szintén meglehetősen kelnek. A vetésekben az elszaporodott egerek az ország különböző részeiben tetemes károkat okoznak, férgek és rovarok is mutatkoznak. A repcevetések fejlődését dicsérik, szép üdezőld színűek és egészséges nagy leveleikkel nagyobbára teljesen beborították a talajt. A lóhere- és lucznavetésekben az egerek, amelyek az országnak csaknem minden részén mutatkoztak, sok kárt okoznak. A répa szedésével a gazdák néhol még el vannak foglalva, jobbára azonban ezzel a munkával elkészültek és bevermelés napirenden van. Szórványosan a megkésített cséplési munkálatok is folynak még. A szőlők befödése, trágyakiherdás, tengeriszárvágás és behordás szintén folyamatban van. A jószág, mely nagyobbára elég jó kondíciók között van, sok helyütt még kijár a legelőre. A száraztakarmány és szalmakészlet annyira bőséges az idén, hogy a folyó gazdasági esztendő téli idényében, de tavasszal is a takarmányozás ügye aligha fog gondot okozni. A szőlővesszők kedvezőtlen fejlődése miatt kevés panasz hallható. A gyümölcsfákon, különösen egyes vidékeken, sok a hernyófészék.

MULATTATÓ

Egy darab magyar történet.

Rákócziról s a vele haza hozott kurucokról, az ő életükről, küzdelmükről, dicsőségükről és szenvedéseikről a következő életrajzokat adjuk.

II-ik Rákóczi Ferenc.

Nincs a magyar történelemben hozzá hasonló az egy Kossuth Lajos kivételével. Annyi életveszélyen, megpróbáltatáson és keserű szenvedésen keresztül jutott el rodostói magányáig, hogy hatalmas alakjánál százszor nagyobbak kellett lennie fenséges lelkének, hogy ezeket emelt fővel elviselhesse. De Rákóczinak Zrínyi Ilona volt az édesanyja. Igazi spártai anya, aki a munkácsi várra omló bombazáporban nevelte a fiát.

Már hét éves korában ágyudörgés, paipák robogása, kardok villámlása s elesettek véres tetemei vették körül.

Mostohaapjával, Thökölyvel járta a kurucok táborát. A csatazaj volt az ébresztője, az aitaló éneke. És ez edzette, keményítette meg a lelkét. Csecsemő korában árvaságra jutva, csupán Zrínyi Ilona nevelte. A legdicsőségesebb asszony, aki valaha a világon élt. Fia „ma mère glorieuse”-nak nevezi s valóban glóriás asszony volt. De már tizenkét éves korában elszakította tőle a balsors.

Kollonics érsek, a Rákóczi-árvák gyámja Csehországba, a neuhausi jezsuitákhoz küldte. Az erősen kifejtett, lángeszű gyermek tudta, hogy mindent ki akarnak ölni belőle, ami magyar; ki akarták tépni egész lelki világát, hogy simaképu, német udvaroncá tegyék. Mily szívós lelki ellenállásra, mennyi önmegtagadásra volt szüksége, hogy ezt el tudta tűrni, a nélkül, hogy egy szikrát is fogott volna rajta.

Csak egyetlen egyszer árulta el magát a fojtott érzelmeit a kolostorban. Egy napon a terem falán megpillantotta a birodalom térképét s ott szemébe ötlött Munkács vára. Az ifju ráborult a térképre s keservesen zokogott. A rendfőnök megkérdezte tőle, hogy miért sir.

— Impossible est tam cito oblivisci (Lehetetlen oly gyorsan felejteni) — szölt könnyeit törölve a gyermek.

De ez volt az egyetlen ellágyulása. Ettől fogva uralkodott magán. Csak akkor gondolt glóriás anyjára és Julianka nővéreire, amikor senki se látta. Mert végtelenül fájhatott az nemes szívének, hogy sohase láthatta őket. Nem volt nevelőjén, Kőrössi Györgyön kívül senkije se, akivel magyarul beszélhetett volna. A sok német szó megrontotta a nyelvét s aki később oly klasszikusan írt, ez időben csupa germanizmussal keverte sorait. Nővérehez írott egyik levele pl. így szól: „Csudálkozom és csudálkozásomat elhagyni nem tudom, miesoda az oka, hogy Kgléd két rendbeli leveleimre választ nem ad, talán haragud nekem Kglmed, hogy Commerci uramat hattam Kglmed által köszöntni? . . . Ha Kglmednek az menyegzőre való nyakravalóra, gyöngyökre szüksége

vagyon, kérem megírja, mert ez napoktan sok gyöngyöket itten osztogattam, Kglmednek si szükségesek lennek, el fogok küldeni . . .” Látni való ebből, hogy ha a lelkét nem is, de magyar nyelvérzékét alaposan megrontották.

Rákóczi levelében nővére esküvőjére céloz. Aspremont Gobert altábornagy kérte meg Julia kezét s a bécsi püspök meg is áldotta frigyüket. Kollonics ekkor Rómában volt s mikor visszatért, annyira felbőszült azon, hogy a háta mögött egybekeltek, hogy magából kikelve rohant a császárhoz. A bibornok mindenható kegyence volt a bigott császárnak s bár a házasság ennek beleegyezésével történt, a bibornok mégis engedélyt csikart ki tőle, hogy a házaspárt elfogathassa.

Aspremont grófot Spielberg várába hurcoltatta, Juliankát pedig a tulni apácázárdába dugta.

Aspremont azonban fejedelmi vérből való volt s valamennyi rokona megmozdult, hogy a császártól szabadon bocsátását kieszközöljék. A sok zaklatásnak volt is foganatja, mert a császár szabadon bocsátotta a házaspárt s Rákóczi a prágai egyetemet otthagya, sógorának bécsi palotájába költözött.

Itt ismerkedett meg Savoyai Eugennel, a zentai győzővel, aki mélyebben pillantott az ifju római szent birodalmi herceg lelkébe s nem bizott benne. Sógorában hatalmas támaszt nyert, aki keresztül vitte nagykorúsítását s a nőülésre is rábeszélte, hogy a dicsőséges Rákóczi-ház ki ne haljon. A császárné egy jelentéktelen német grófnőt szánt neki, Rákóczi azonban tuljárt az udvar eszén.

Titokban Hesszeni Amália Sarolta hercegnőt vette el, aki női ágon az Árpád-házi királyok véreből származott. Átvette rengeteg birtokait, beiktatták sárosmegyei örökös főispánágába és sárosi kastélyában telepedett le.

A Tokaji-féle zondulás elől Bécsbe menekült s hogy az udvar gyanuját elaltassa, magyarországi birtokait felajánlotta Lipót császárnak egy német birodalmi hercegségért, ha még kétszáz tallért ráfizet. A császár kijelentette, hogy kérését nem teljesítheti, mert nagyobb szolgálatokat tehet neki othon, mint Németországban.

Rákóczi legjobban örült e válasznak, a Tokaji-zondulás gyors elnyomása után visszatért sárosi kastélyába, nagy vadászatokat rendezett és akkor megismerkedett gróf Beresényi Miklóssal.

Csakhamar bizalmas barátokká lettek s együtt szőtték a terveket hazájuk megmentésére.

Longueval kapitány árulása a bécsi udvar kezébe játszotta azt a levelet, amit Rákóczi a napkirályhoz írt. Ez a fölfedezés nagy megdöbbenést keltett Bécsben, s azonnal elhatározták, hogy Rákóczit, Beresényit, Vayt, Szirmayt stb. elfogják. Megtudta ezt Aspremontné is s tüstént futárt küldött Rákóczihoz, hogy meneküljön.

A futár előbb Munkácson kereste s a kiáradt

Latorea miatt aznap este érkezett a sárosi kastélyba amikor a kassai tábornok katonái utban voltak, hogy őt elfogják. Rákóczinál éppen számos tiszt volt vacsorán, amikor a futár átvijta neki a levelet. Rákóczi elolvasta, de egyetlen arcizma se árulta el meglepetését.

Nyugodtan zsebre dugta a levelet s még vendégeivel mosolyogva társalgott tovább, elhatározva magában, hogy másnap elmenekül a kastélyból. A társaság eloszlása után lefeküdt, de éjjelkor katonák zörgettek kastély kapuján. Egy század jelent meg elfogatására. Két kis fiától (József herceg csak pár hetes volt még) és feleségétől elbucszva, nyugodtan követte a katonákat, akik Kassára, onnan Bécsbe kísérték s a bécsujhelyi börtönben ugyanazon cellába zárták, ahonnan nagyatyját, gróf Zrinyi Pétert vitték a vérpadra. Itt gróf Buccellini faggatta, de vallo-másra nem bírhatta, mert Rákóczi erélyesen követelte, hogy törvényes bírak elé állítsák. A vádlevelet nem írta alá, az napokig ott hevert asztalán s Buccellininek ezt mondta:

— Rohadjon el a kéz, ha a törvénytelen vádlevelet aláírja.

Neje mindenfelé irt, zörgetett, hogy őt megmenthesse. A porosz király megnyugtató levelet irt neki, hogy utasította bécsi követét, hogy mozgasson meg minden követ Rákóczi érdekében.

Ezt a levelet a fejedelemasszony, férje megnyugtatóására elküldte Bécsujhelybe. Lehmann kapitány kezébe került ez a levél. A kapitány eddig oly szigoruan őrködött Rákóczi fölött, hogy maga szelte fel a kenyerét, darabolta fel a husát, hogy valamilyen kötelelet, lőrt vagy mérget ne csempészhessenek be hozzá. A porosz származású kapitány azonban e levél átoltvasása után egészen megváltozott.

Maga buzdította Rákóczit a szökésre, mert tudta, hogy ki akarják végezni. Ő maga készítette elő a fejedelem szökését is. Dragonyos őrmester öcsesét a titokba avatva, egy novemberi este dragonyos egyenruhát hoztak be a kapitány szállására, a mely Rákóczi börtöne mellett volt. A fejedelem dragonyos közlegényi ruhába öltözött s már éppen indulni akartak, amikor lépteket hallott. Csak annyi idejük volt, hogy Rákóczi és az őrmester a spanyolfal mögé ugorhattak.

Az ezredes nyitott be s a kapitány zavarban eloltotta a gyertyát. Az ezredes csodálkozott ezen s a kapitány azzal mentegetőzött, hogy borzasztó főfájása van s azt se tudja, mit csinál. Majd ajánlotta, hogy nézzék meg a többi foglyokat. Az ezredes távozott. A fejedelem apródja Berzeviczy német dragonyos-tiszt ruhát öltött s a tőkapun kísérték. Szerencsésen kijutott a város kapuján is. Rákóczi csakhamar követte. Szemöldökét befestette, bajuszát lenyirta s így az örök nem ismertek rá a dragonyos ruhában.

Egy mellékutcában paripája várta s elindult a város kapuja felé. De a sötétben eltévedt s már éppen be akarták zárni a kaput, mikor végre odatalált. Tüstént Magyarország felé vágatták, a hol éppen ez ezredbeli dragonyosokkal találtak. Rákóczi aivást szinlelt és nem háborgatták. Nov. 7-én már lengyel földre értek. A varsói kereszties barátok kolostorában találkozott Bercsényivel, de ez nem ismerte föl. Csak akkor borult a nyakába, mikor nagy pecsétgyűrűjét levette és megmutatta neki.

A két nagy szabadsághős két évig bujdosott a lengyel főuraknál s ekkor beküldte Rákóczi a tizlibertás zászlót. Dolhánál Károlyi szétverte az első

kurucokat, de e szerencsétlen kezdet nem riasztotta vissza Rákóczit. Bejött az országba néhány száz főnyi lovascsapat élén, fekete diszmagyarban.

A fejedelem első diadalutját is gyászban kezdte, mint most kétszáz esztendő múlva a másodikat. Edesanyját gyászolta akkor, a glóriás Zrinyi Ilonát. Májusban jött be s az év végén már százezer kuruc állt fegyverben, pedig akkor a török-német pusztítások folytán csak három millió magyar volt.

Első nagy diadalaikat Zolyomnál, majd Szomolánynál aratták s József király annyira megrémült, hogy elvesztheti Magyarországot, hogy a császár ellen összeesküvést akart szőni a kurucokkal. Fényes névnapot ült s utána gyermekkori barátját gróf Forgách Simont küldte a kurucokhoz azzal a meghagyással, hogy legyen ő is kuruccá s vegye rá a fejedelmet, hogy őt válasszák meg királyukká s a nemzet minden kívánságát teljesíteni fogja.

Rákóczi sorsa másképp fordulhatott volna, ha ezt Forgách azonnal elmondja. De ő ezt csak Rodostóban vallotta meg a fejedelemnek. Azzal mentette hallgatását, hogy az udvarban növekedvén fel, látta, hogy mily kiríthatatlan gyűlölséggel viseltetnek ott a magyar nemzet iránt s azt akarta, hogy végkép szakítsanak az osztrák házzal.

Rákóczinak végzetes szerencsétlensége volt, hogy Bottyánon és Károlyin kívül nem voltak képzett tapasztalt tábornokai s a mágnás tábornagyok kapkodásukkal és szelességükkel minden nagyobb csatát elvesztettek.

Rákóczit az összeszövetkezett rendek vezérlő fejedelemmé választották s az ónodi országgyűlésen trónvesztesnek nyilatkoztatták a Habsburg-dinasztiát.

Rákóczi kurucái végveszélybe sodorták az osztrák házat, de ez végső erőfeszítéseket téve, végre mégis felülkerekedett a kiölt s pestistől pusztított nemzeten és Rákóczi ismét bujdosó lett. Ha hűségesküt tesz, visszakaphatta volna birtokait, de ő nem bízott a németben s mikor látta, hogy Nagy Péter cár se váltja be amaz ígéretét, hogy egész seregével segítségére megy, Danckában (Danzig) hajóra szállt és Sárosi gróf néven Párizsba ment.

XIV-ik Lajos király annyira megszerette a nagyműveltségű, gyönyörű daliát, hogy minden nagy ünnepélyre magával vitte s nagy befolyást gyakorolt rá.

A fejedelem unta a hű udvari pompát, a képmutató udvaroncokat s Grosboisba vonult. Csendes magányából a szultán levele szólította ki. A padisah háborút viselt az osztrákkal s azt remélte, hogy Rákóczi megjelenése fordíthat a hadi szerencse kockáján. De még csak Marseilleben volt, mikor a törököt Belerádnál újabb csatavesztés érte.

Párisi barátai levelekben intették, hogy ne menjen Törökországba, de ő mégis elment, mert a padisah azt írta, hogy a békekötésbe őt is befoglalja. Ígéretét azonban a belgrádi újabb vereség után nem váltotta be. A szultán nagy ünnepélyességgel fogadta Rákóczit s a császár fenyegetése dacára se adta ki, hanem Rodostóban adott birtokot neki s ott jelölte ki az emigránsok tartózkodási helyét. A fejedelem palotájának őrzésére harminc janicsárt, udvartartására pedig napi hatvan tallért adott. A nagy fejedelem aztán rodostói magányában hunyt el 1735 április 8-án azzal a fájdalmas tudattal, hogy két fiának lelkét az álnok bécsi nevelés teljesen megmérgezte. 1734-ben meglátogatta őt György fia, de egy árva szót se tudott magyarul s visszasiétt Franciaországba.

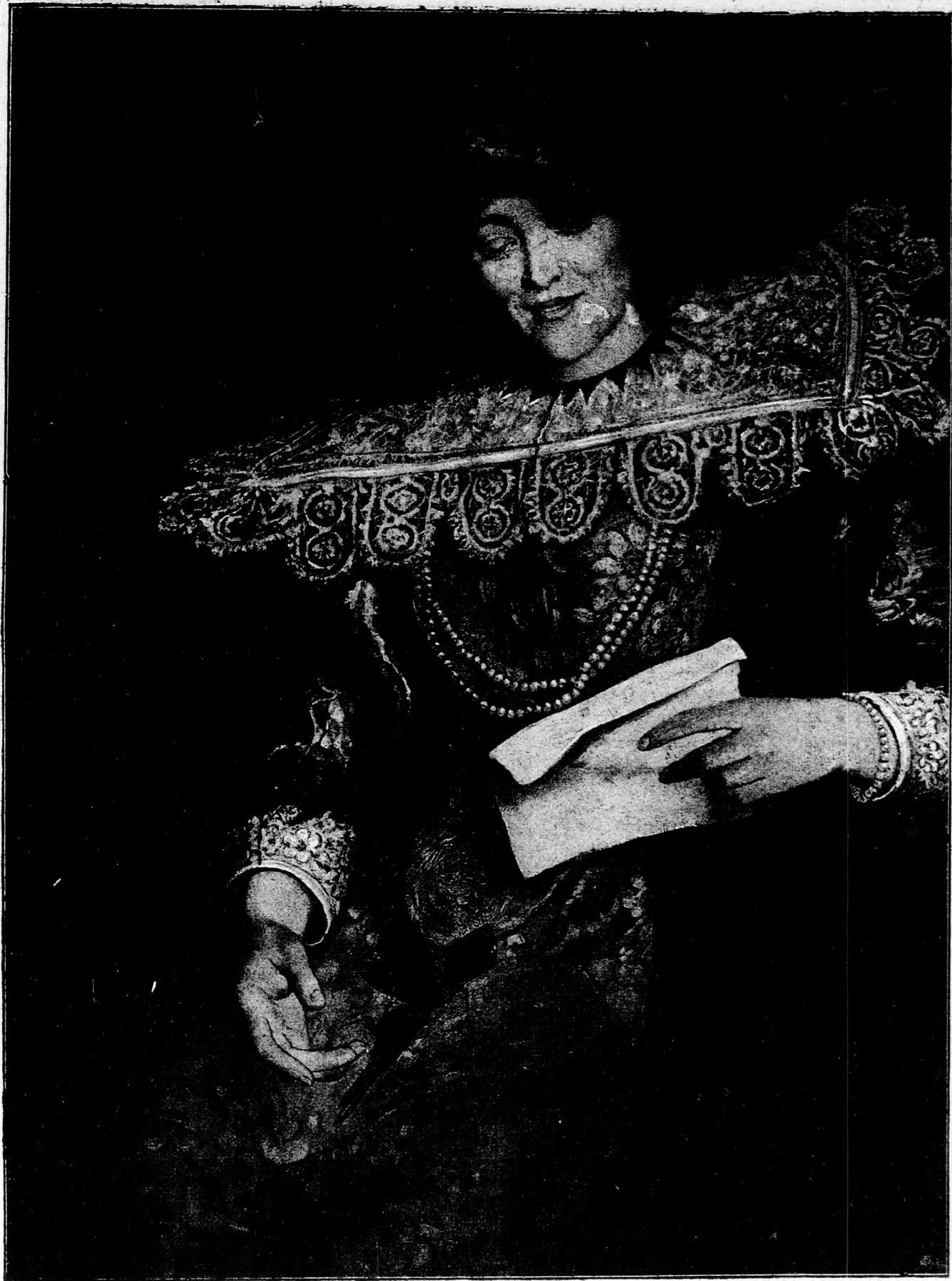
Rákócziban legnagyobb nemzeti hősinket gyá-

szoljuk, a kinek eszményien szép élete, dicsősége és szenvedése a kurucvilág letörését és összeomlását jelenti, de emléke örök eszménykép marad a végtelenül tiszta és önfeláldozó hazaszeretetnek.

(Folytatása következik.)

Képeinkhez.

Érdekes hírek. Zsófiika sétálni volt. Mikor hazafelé jött betért egy szóra Rózsikáékhoz. Valami érdekes hírt akart elmondani és el is mondta, de micsoda

A levél.

érdeklődés mellett?!... Csak tessék a képen meg-
nézni a kedves tere-terelő szép lányokat!

A levél. Édes, kedves kis levélke, melyről ugy
szól a nóta:

„Kis levélke, drága kis levélke
Nem tudod mi boldogá tevél te!”

Az a kedves leány is azt érezi a levél olvasásakor,
bárha ne énekelé a levélke dalát.

Betűrejtvény.

S i a k M s o á r a
i o

A megfejtők között Péterfy Tamás „A göbé a gazdaságban” című
humoros göbé könyvét soroljuk ki.

Megfejtési határidő 1906. december hó 1.

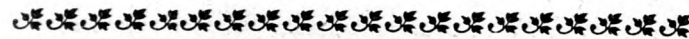
A megfejtéseket legcélszerűbb levelező-lapon beküldeni.

A „Független Ujság” 46. számában közölt talány megfejtése:

Uj munkástörvény.

Helyesen fejtették meg: Joó Mariska, Renner Ida, Beke Józsefné,
Barabás Józsefné, özv. Badicsné Simon Julia, Huszár János, Kiss
József, Péterfy Tamásné, Benkő Aron, Csinta Lajos, Varró Elek,
Marton János, Sneider Ferenc, Nagy János, Beke András, Steiner
Jakab, Cserte Ödön, Balázs János, Szombath József.

A sorshuzásnál Balázs János nevét huzzuk ki elsőnek
kinek egy értékes regényt küldtünk.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztr.-magy. államvasut-társaság
resiczai mezőgazdasági gép-gyárának
vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

EGYETEMES ACZÉLEKÉK.

Tiszta aczélanyag
saját hámorainkból.

Eltörhetetlen tégelyaczél-ekefej.

Pánchezaczél-kormánylemez.

Magasított aczélkefej.

Porvédő kerek.

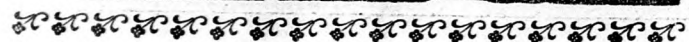
Aczél gerendely.

Csak kitémasztott nyeregkerettel bíró
taligát szállítunk.

Ekegyártás terén legelső rangú
magyar gyártmány fe-
lülmulja még a legneve-
zetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes
talajmivelőgépeket terjedelmesen ismerteti és egy-
általán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes,
szakszerű és minden gazdának értékes felvilágo-
sításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

Rövidített levélcím:
„AGRARIA“ Budapest, V., Váci-ut 2.
Sürgőnycim: „AGRARIA“ Budapest.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete jelentése
1906. november 27.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Husneműek: marhahus 1.—1.20 K., vidéki borjúhús
130—136 K., sertéshús 96—1.26 K., szalonna füstölt 120—140 K.
szalonna, olvasztani való 1.22—1.32 K., hárj 140—144 K., sertés-
zsír 1.36—1.44 K. — Füstölthús: (vidéki) kg.-ja 0.92—1.92 K.
hazai sonka 1.80—2.— K.

Baromfifélék: ———— K., rántani való csirke
1.20—1.60 K., sütni való csirke 1.80—2.40 K., kacsza, hizott
5.50—7.— K., lud, hizott 6.—16 K., pulyka, hizott 5.—10.—
K., páronkint. Vágott hizott liba 1.20—1.40— K., vágott hizott
kappan, kacsza és pulyka ———— K. kg.-ként.

Budapesti piaci árak.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők). Buza 14.60—15.10
K. Rossz 12.30 K-tól 12.60 K-ig. Arpa 12.80 K-tól 12.90 K-ig. jó b
minőségű — K-tól — K-ig. Zab 14.60—14.90 K. Tengeri 13.60

Teavaj: (centrifugál) 2.—2.60 K., főzővaj 1.60—1.80 K.
kg.-ként. Tehéntúró kg.-ja 20—30 fillér.

Tojás: bacsikai 98.—100.— K., erdélyi apróbb áru 68.—70 K.
ládánként. (1440 drb.) Apadt ———— K., meszes: — K.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonáru) sárga 4.20—4.80 K.
rózsa uj 3.60—4.— K., 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-os
zsákokban zsákkal együtt ———— mm.-ként.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	28.20	27.20	25.80	24.80	24.—	23.20	21.—	19.20	13.50

Takarmányvásár. Réti széna 4.40—6.20 fillér, muhar 5.60—6.60
fillér, zsupszalma 3.40—4.— fillér, alomszalma 3.20—4.— fillér.

A „FÜGGETLEN UJSÁG” szerkesztésére felügyel:

RUBINEK GYULA,

a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára

Pályázati hirdetmények.

Magyar királyi államvasutak üzemeltetősége Debrecenben.

A magyar királyi államvasutak Kisvárdai állomásán a felvételi
épület bővítési munkáira ezennel újból nyilvános pályázatot hirdet-
tünk, melyre a kellőleg kiállított és felbélyegzett ajánlatok leg-
későbbben folyó évi december hó 15-én déli 12 óráig a magyar
királyi államvasutak debreceni üzemeltetőségének titkárságánál
benyújtandók.

Később érkező ajánlatokat nem fogunk figyelembe venni.

Az épület tervei, a szerződési terveket és a feltevések a
magyar királyi államvasutak debreceni üzemeltetőségének építési
és pályafentartási osztályánál (Tisza palota, II. em. 19. ajtó) és
a nyiregyházi osztálymérnökségnél a hivatalos órák alatt meg-
tekinthetők és ugyanott az ajánlati szöveg és az ajánlati költség-
számítás díj nélkül megszerezhető.

Az ajánlatok borítékai a következő felirással látandók el:

„Ajánlat a kisvárdai felvételi épület bővítési munkáira”.

Bánatpénz fejében legkésőbbben f. évi december hó 14-én dél-
előtti 11 óráig 2500 azaz kétezeröttszáz korona teendő le kész-
pénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban a debreceni
üzemeltetőség gyűjtőpénztáránál. A készpénzben befizetett bánat-
pénz után kamat nem követelhető.

Az értékpapírok a budapesti, illetve a bécsi tőzsdén jegyzett
utolsó napi árfolyam szerint, de a névértéket meg nem halad-
ható értékben fogadtatnak el. Az üzemeltetőség fentarja magának
az ajánlatok között a szabad választás jogát.

Debrecen, 1906 november hó 2-án.

Az üzemeltetőség.

(Utánnnyomás nem díjaztatik)

Magyar királyi államvasutak üzemeltetősége Debrecenben.

(Veteményezési anyag szállítása iránt.)

A magyar királyi államvasutak debreceni üzemeltetősége a vonalai
szükségletének fedezésére 1907. évben szükséges magvak szállítá-
sának biztosítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az 1907 évi szükséglet, mely a tényleges megrendelés alkalmával
25%-kal még felemelhető vagy lejjebbithető, a következő:

850 kgr. lucernamag, 3600 kgr. fűmag, vegyűlék.

A szállításra vonatkozó részletes feltételeket magában foglaló

pályázati felhívás a magyar királyi államvasutak debreceni üzletvezetőségénél díjtalanul megszerezhető.

A szállításra vonatkozó általános feltételek a pályázati határidőn belül alólrótt üzletvezetőség anyag- és leltár beszerzési osztályánál, a magyar királyi államvasutak minden üzletvezetőségénél, napokint a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok a külön e célra szerkesztett ajánlati mintákon teendők. A szállítás a magyar királyi államvasutaknál érvényben lévő anyagok szállítására vonatkozó 122291/906. sz. általános feltételek értelmében eszközöndő, mely feltételek készpénzfizetés ellenében a magyar királyi államvasutak nyomtatványtárából (Budapest, VI., Andrássy-ut 73/75. sz. a.) 50 fillérvényi áron szerezhetők meg. A postaköltségre 20 filléres bélyeg mellékelendő.

Az ivenkint 1 koronás magyar okmánybélyeggel ellátott ajánlatok ezen alábbi külcimmal: „Ajánlat veteményezési anyag szállítása iránt 32667/906. sz.-hoz“ 1906. évi december hó 20-ikának déli 12 órájáig a magyar királyi államvasutak debreceni üzletvezetőségének általános I. osztályánál benyújtandók, illetve posta útján beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiségek értékének megfelelő 50% készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapírban 1906. évi december hó 19-ikének déli 12 órájáig a debreceni üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál leteendő, esetleg posta útján oda beküldendő.

Elkészve beadott vagy táviratilag tett, valamint pótajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Debrecen, 1906 november hó 16-án. Az üzletvezetőség.
(Utánnomás nem díjaztatik.)

A „FÜGGETLEN UJSÁG“-ban megjelent képek lemezeit (kliséket) olcsón kölcsön adja, esetleg eladja a „FÜGGETLEN UJSÁG“ kiadóhivatala, (Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. sz.)

Legjobb tejfőző a BALTIK

BALTIK-SEPARATOR

nemcsak azért arat nagy sikereket és részesül mindenütt elismerésben, mert a legtökéletesebb és legmodernebb tejfőző, hanem azért, mert a szerkezet egyszerűsége a BALTIK kezelését még egy gyermeknek is lehetővé teszi. Miután az egész szerkezet el van zárva, szencsétlenségnek eleje vétetett és a géprészek sem romlásnak, sem piszkolódásnak nincsenek kitéve.

A BALTIK RADIATOR

készíti a legjobb és legtisztább vajat.

Szenzációs találmány.

(Lásd a „Független Ujság“ 70-es számát)

Kérje árjegyzékünket, valamint a modern kézi separatorokról irt bírálatunkat.

Baltik Separator Részv.-Társ.

magyarországi vezérképviselése

BUDAPEST,

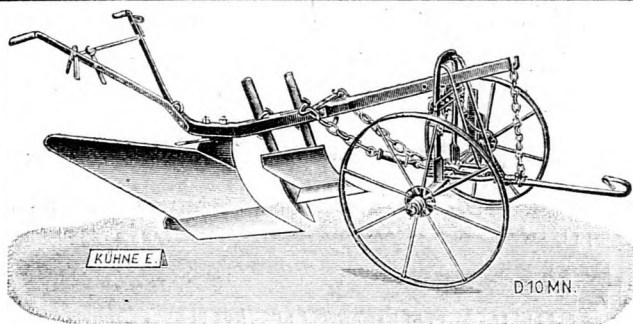
VII. ker., Erzsébet-körut 8. szám

TELEFON 52-58.

Szállítunk teljes tejgazdasági berendezéseket

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban

Budapest, Üllői-ut 25.

Sorvetőgépeket

és mindennemű mezőgazdasági gépeket szállít:

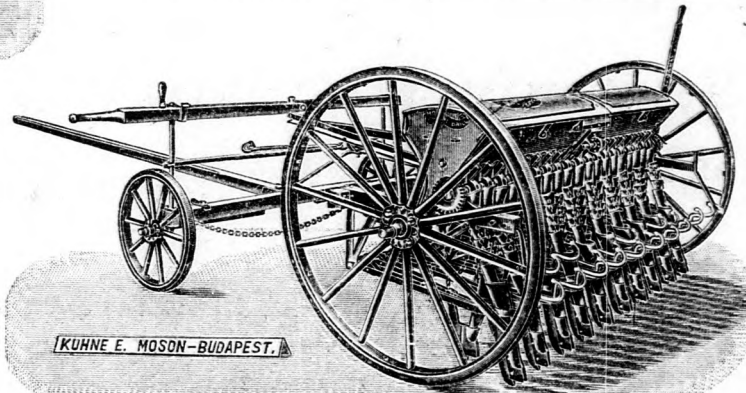
Kühne E. gépgyára

Mosonban.

Főraktár: BUDAPEST, VI. ker., Váci-körut 57/a.

Az őszi idényre: Egy- és kétvasu ekéket

(Ujdonság: BIPPART-altalajeke).

1905. évi forgalom : 25,000 zsák

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét
a budapesti

gyapju-aukcziókra

melyek minden év folyamán
két sorozatban tartatnak meg.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapju-küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S TÁRSA

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 13. szám.

Alfa-Separator Részv.-Társaság

BUDAPESTEN

VI., ker., LOMB-UTCZA II. szám.

Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Arjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Alfa Laval Separatoraival
eddig több mint **770** első
díjat nyertek. — Évi gyártás
körülbelül **85000** darab.

Több mint **500,000** Alfa Laval
Separator az egész világon.

Gazdak Biztosító Szövetkezele

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám, II. em.

Alakult 1900.	Biztosítéki alap:	Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	-----	1.953.240 — kor.
Tartalékok	-----	601.263.93 kor.
	Összesen	2.554.503.93 kor.

1901. évi fölösleg	-----	90.349 — kor.
1902. évi fölösleg	-----	59.782.28 kor.
1903. évi fölösleg	-----	109.331.73 kor.
1904. évi fölösleg	-----	73.438.23 kor.
1905. évi fölösleg	-----	61.730.60 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzletfeleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—3%-os díjvisszatérítést részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photocinkografiai műintézete

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT: mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo-(auto)-typia, fametszet stb. utján. Térképek, tervezetek, alaprajzok photoithografailag legszebben, legolcsóbban sokszorosíthatnak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközölhetnek.

SZUPERFOSZFÁTOT,

mindennemű egyéb
Strassfurti kainitot,

Strassfurti kálitrágyasót 40% káli

tartalommal, továbbá

Műtrágyafélet, azonkívül

Rézgáliczot (98—99%) elismert kitűnő

minőségben legolcsóbban szállít a

**„Hungária” műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar
részvénytársaság**

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.